

LAUSUNTO

Yhtiöt kiittävät mahdollisuudesta lausua TRACE-menettelyn kehitystarpeista.

OSINKOVEROTUSMENETTELYN TARKOITUKSENA ON OIKEANSUURUINEN VERO JO OSINKOA MAKSETTAESSA

Ennen nykyistä menettelyä osinkojen maksuun ulkomaalaisille osakkeenomistajille sovellettiin joko **yleistä menettelyä** (LähdeVL 10 §), jossa maksaja saattoi soveltaa verosopimuksen mukaista verokantaa joko osingonsaajalta saadun verokortin perusteella, tai verokortin puuttuessa, osingonsaajalta saatujen yksilöintitietojen perusteella, taikka **yksinkertaistettua menettelyä** (vanha LähdeVL 10 b §), jossa yleisimmän verosopimusten mukaisen lähdeverokannan eli 15 %:n soveltamiseen riitti pankilta saatu tieto osingonsaajan kotimaasta. Yksinkertaistettu menettely soveltui hallintarekisteröityihin osakkeisiin. Käytännössä lähes kaikki pörssiyhtiöiden ulkomainen osakkeenomistus on nimenomaan hallintarekisteröity. 15 %:a alempien verokantojen (esim. 0 %) soveltaminen edellytti yleisen menettelyn noudattamista myös hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien kohdalla.

Hallituksen esityksen (HE 118/2005 vp) mukaisesti aiemman menettelyn tavoitteena oli suomalaisten pääomamarkkinoiden toimivuuden ja kilpailukyvyn turvaaminen, luotettava lähdeveron perintäjärjestelmä, selkeä ja oikeudenmukainen vastuu perimättä jääneestä verosta, yhtiöiden verovastuuseen liittyvän veroriskin pienentäminen ja viranomaisten tiedonsaanti-intressi. Tuolloin korostettiin, että **menettely mahdollistaa veron perimisen jo maksuhetkellä verosopimuksen edellyttämän veroprosentin mukaisesti, mitä oli pidettävä suomalaisten pääomamarkkinoiden toimivuuden kannalta erittäin olennaisena seikkana ja myös kansainvälisesti hyvin kilpailukykyisenä ratkaisuna.**

Myös OECD:n TRACE-mallissa tarkoitus oli, että malli mahdollistaisi lähdeveron perimisen verosopimuksen mukaisena jo osinkoa maksettaessa (ks. OECD:n TRACE Implementation Package, s. 4)¹. Vastaavasti uuden FASTER-direktiivin tarkoituksiin kuuluu mahdollistaa veron periminen oikein verosopimuksen mukaisena jo osinkoa maksettaessa (ks. FASTER-direktiivin johdannon kohta 8)². Kumpikaan näistä kansainvälisistä projekteista ei siten pakottaisi Suomea muuttamaan Suomen oloihin jo ennestään maamme kilpailukyvyn kannalta hyvin toimivaksi katsottua menettelyä, jossa verosopimusetuudet aiemmin myönnettiin osinkoa maksettaessa (ns. ”benefit at source”) eikä lähdeveronpalautuksien (ns. ”refund”) kautta.

UUDESSA MENETTELYSSÄ OSINKOA MAKSETTAESSA PIDÄTETÄÄN LIIKAA VEROA

Vuoden 2021 alusta voimaan tulleen **uuden menettelyn** ongelmat tiivistyvät siihen, että samalla kun TRACE-malli implementoitiin, säädettiin lakiin hallintarekisteröityjä osakkeita koskeva uusi **velvollisuus varmistua siitä, että osingonsaaja on oikeutettu**

¹ https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2013/02/trace-implementation-package_801a8368/0bb7b24d-en.pdf

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500050

verosopimusetuuksiin eli että osingonsaaja on osinkotulon niin sanottu ”tosiasiallinen edunsaaja”. Selvitysvelvollisuuden sisältöä **ei määritelty laissa vaan se jäi avoimeksi**, ja tulkintariski (ja samalla veroriski) asetettiin osingonmaksajalle ja välittäjäpankille. Toisin sanoen uusi lainsäädäntö loi epämääräisen ja rajattoman (eli mahdottoman) selvitysvelvollisuuden, ja jätti pankeille ja viime kädessä osingonmaksajalle ankaran vastuun (eli tuottamuksesta riippumattoman vastuun) siitä, jos myöhemmin kävisi ilmi, ettei ulkomainen osingonsaaja olekaan ollut tulon tosiasiallinen edunsaaja – käsite, jota ei ole määritelty laissa – ja siten oikeutettu verosopimusetuuksiin. Lisäksi lakiin lisättiin vielä uusi vain hallintarekisteröityjä osakkeita koskeva korotettu 35 %:n lähdeverokanta.

Käytännössä uusi menettely on johtanut siihen, että pörssiyhtiöiden osingonmaksuun sovelletaan laajasti uutta korotettua 35 %:n lähdeveroa verosopimuksen mukaisen lähdeveron (usein 10–15 %, joissain tilanteissa 0 %)³ sijaan. Edellä mainitun ankaran eli tuottamuksesta riippumattoman vastuun vuoksi osingonmaksajat ja pankit soveltavat oman riskipositionsa turvaamiseksi hyvin usein, käytännössä kaavamaisesti, laissa säädettyä ylisuurta 35 %:n lähdeveropidätystä ulkomaille maksettuihin osinkoihin. Epäonnistuneen implementaation myötä Suomi muuttui siten maaksi, josta oikeansuuruisen lähdeverorasituksen saadakseen ulkomaisen osingonsaajan tulee hakea lähdeveron palautusta, sen sijaan että lähdevero perittäisiin oikein osingonmaksun yhteydessä (ks. esimerkkitapaus palautusprosessista [Liitteenä A](#)). Tämä on vastoin sekä aiemmin voimassa olleen menettelyn että OECD:n TRACE-mallin tavoitetta sekä Suomen pitkää yleistä veropoliittista linjaa, jossa meidän pääomamarkkinamme kilpailukyvyn turvaamiseksi on pyritty siihen, että osinkoa maksettaessa perittäisiin mahdollisimman usein verosopimuksen mukainen verokanta (useimmiten 15 %). Muutoksen dramaattisuutta korostaa se, että ulkomaille maksetuille osingoille säädettiin lisäksi samalla lähtökohtainen selvästi ylisuuri ja rangaistuksenluontoinen 35 %:n erityinen verokanta. Kun osingonmaksajat ja pankit eivät ankaran vastuun uhkaamina uskalla soveltaa verosopimuskantaa, uusi laki johtaa rakenteelliseen ja merkittävään suuruiseen verojen ylipidätykseen ulkomaisilta osakkeenomistajilta. Verohallinnon tiedoista käykin ilmi, että osingoista tehty keskimääräinen lähdeveronpidätys on uuden menettelyn myötä noussut yli kaksinkertaiseksi (kuva 1 alla).

³ https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49131/suomesta_ulkomaille_maksettavien_mm_osi/



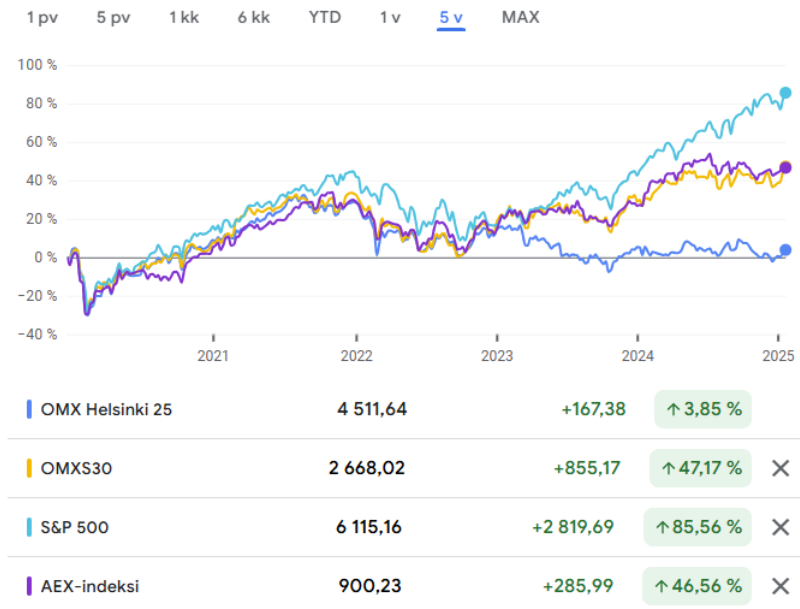
Kuva 1: Keskimääräinen tosiasiallinen lähdeveroprosentti. Lähde: Verohallinto

Implementaation epäonnistuminen saattoi ainakin osin johtua siitä, että VM:n käsityksen mukaan myös aiempi menettely olisi jo asettanut vastaavan laajuisen (käytännössä mahdottoman) tutkimisvelvollisuuden. Tämä käy ilmi uuden menettelyn implementointia koskevan HE 282/2018 vp:n nykytilan kuvauksesta, jonka mukaan tuolloin voimassa olleiden aiempien säännösten perusteella säilyttäjä olisi väitetysti ”velvollinen huolellisesti selvittämään, voidaanko saajaan soveltaa verosopimuksen osinkoa koskevia määräyksiä, mikä pitää sisällään myös sen varmistamisen, että saaja on osinkoetuuden omistaja”. Hallituksen esityksessä kuvattu tulkinta vahvistettiin myöhemmin virheelliseksi useaan pörssi-yhtiöön kohdistuneissa aiheettomissa verotarkastusoikeudenkäynneissä, joissa todettiin, että selvitysvelvollisuuden sisältö oli määritetty tyhjentävästi laissa, kuten legaliteettiperiaatteen mukaisesti kuului ollakin, eli verosopimuksen soveltaminen perustui osingonmaksajan osingonsaajalta (LähdeVL 10 §) tai välittäjältä (LähdeVL 10 b §) saamaan tietoon **eikä aiempi verolaki asettanut osingonmaksajalle tämän yli menevää selvitysvelvollisuutta.**

UUSI MENETTELY AIHEUTTAA SUOMEN KILPAILUKYVYLLE HAITTAA KILPAILIJAMAIHIN VERRATTUNA

Osingon pidättämistä oikein jo lähteellä pidetään erityisen tärkeänä pääomamarkkinoiden toimivuuden ja Suomen kilpailukyvyn kannalta. TRACE:n implementoinnin yhteydessä yliotteen otti kuitenkin verovalvonta ja kilpailukykyä koskeva näkökohta painui taka-alalle. TRACE:n implementointi tapahtui aikana, jolloin yleismaailmallisesti huolestuneisuus valtioiden velanmaksukyvästä ja sen rahoittamiseksi tarvittavista verotuloista oli hyvin näkyvästi esillä kansainvälisillä foorumeilla ja mediassa ja siksi varmasti verovalvonnan näkökohdat korostuivat tuossa maailman ajassa. Tämän jälkeen tilanne on kuitenkin muuttunut varsinkin Suomen osalta, joka on Euroopan reunamarkkinana Venäjän aloittaman aggressiivisen hyökkäyssodan johdosta varmasti toisen maailmansodan jälkeen

vaikeimmassa asemassa houkuttelemaan ulkomaisia investointeja. Nykytilanteessa – verrattuna uuden menettelyn käyttöönoton ajankohtaan – maamme kilpailukyvyn tärkeys alkaa siten jälleen korostua, mistä selkeimpänä ja näkyvimpänä huolena on se, miten Nasdaq Helsingin pörssi-indeksin kehitys on jäänyt jälkeen monista kansainvälisistä kilpailijoista (kuva 2 alla).



Kuva 2: Helsingin pörssin viiden vuoden kehitys verrattuna USA:n, Tukholman ja Amsterdamin pörsseihin (uusi menettely otettiin käyttöön vuonna 2021). Lähde: Google finance

Helsingin pörssi on perinteisesti ollut nimenomaan osinkopörssi eli pörssi, jonka yhtiöt jakavat osan tuloksestaan osinkona (vrt. pörssit, joissa on paljon kasvuyhtiöitä, jotka eivät jaa osinkoa vaan käyttävät tulorahoitusta kasvun rahoittamiseen). Helsingin tapaisessa osinkopörssissä osinkojen verotuksen oikeellisuus korostuu luonnollisesti entisestään. Ennen osinkojen lähdeverotuksen uutta menettelyä ja sen seurauksena tapahtunutta veropolitiikan *de facto* linjanmuutosta, jossa Suomi muuttui osinkojen lähdeverotuksen osalta maaksi, jossa verosopimuksen mukaista verokantaa ei myönnetä osinkoja maksettaessa vaan vasta palautushakemuksen kautta, Helsingin pörssi oli tuotoilla mitattuna yksi maailman tuottavimmista pörsseistä ja nyt se on jäänyt jälkeen kaikista kilpailijamaista.

Myös kotimaiset eläkeyhtiöt ovat reagoineet pörssin huonoon tilanteeseen. Esimerkiksi Varman Risto Murto ennakoi Helsingin Sanomille (26.5.2024), että jos Helsingin pörssin muita surkeampi kehitys jatkuu vielä pitkään, suomalainen eläkeraha ottaa jalat alleen ja häipyä entistä enemmän ulkomaille ja ennen kaikkea Yhdysvaltain markkinoille.⁴ Myös muut

⁴ <https://www.hs.fi/talous/art-2000010442399.html>

eläkeyhtiöt ovat tiettävästi vähentäneet tai suunnittelevat vähentävänsä Suomi-osakkeiden painoarvoa sijoitussalkussaan.⁵

PORTFOLIOSIJOITTAJAT OVAT TÄRKEITÄ OSAKEMARKKINAN TOIMIVUUDELLE

Portfoliosijoituksilla tarkoitetaan alle 10 %:n sijoituksia, erotukseksi ns. suorasijoituksista. Portfoliosijoitusten merkitystä osakemarkkinan toimivuuden kannalta ei voida kyllin korostaa. On yleisesti tiedossa, että nimenomaan portfoliosijoitukset tuovat markkinalle likviditeettiä, kasvattavat vaihtomääriä, ja vaikuttavat positiivisesti osakkeiden hinnanmuodostukseen.

Samalla kun ulkomaisten omistajien lukumäärä on laskenut selvästi (kuva 3 alla; kuvattuna osakeluetteloon merkittyjen ulkomaisten omistajien lukumäärä – hallintarekisteröidyistä omistajista ei ole saatavissa vastaavaa eriteltyä tietoa), Helsingin pörssin vaihtomäärät ovat vajonneet pohjalukemiin (ks. kuvat 4 ja 5 alla; samasta uutisoi myös esimerkiksi Arvopaperi, ks. esim. ”Helsingin pörssin vaihtomäärät ovat vajonneet pohjamutiin – Elokuu oli pörssin hiljaisin kuukausi kymmeneen vuoteen” 4.9.2023⁶). Luvut indikoivat nimenomaan ulkomaisten portfoliosijoittajien pakoa Suomen osakemarkkinalta. Tämä on loogista, sillä suorasijoittajilla (usein suuria kansainvälisiä rahastoja tai ns. aktivistisijoittajia) on paremmat resurssit lähdeveronpalautuksen hakemiseen ja palautuksen rahallinen intressi on suuri, koska suorasijoittajat voivat saada lopulliseksi lähdeveroksi 0 %. Portfoliosijoittajalla intressi on huomattavasti pienempi jo tehdyn sijoituksen suuruuden vuoksi, ja menettelyn kustannukset ja vaiva eivät ole suhteessa saatavaan etuun. Kehitys, jossa nimenomaan ulkomaisten osakkeenomistajien lukumäärä ja portfoliosijoittajat vähenevät, ei siten ole yllättävä.

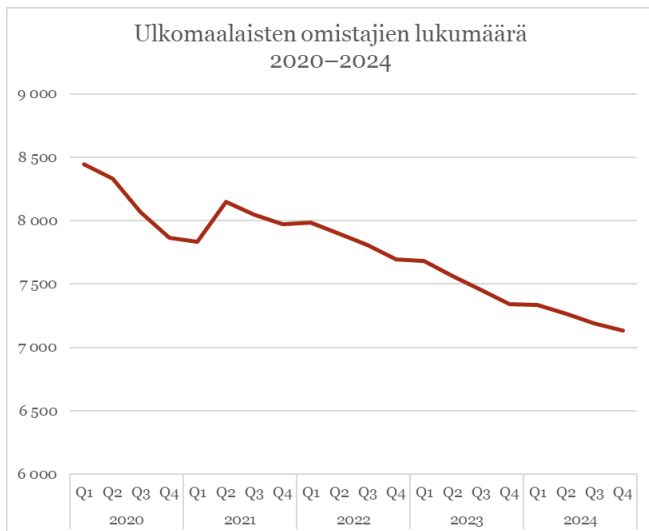
⁵ <https://yle.fi/a/3-12423136>

<https://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/tilastotiedotteet/historia/2019/ulkomaisten-rahastojen-osuus-tyoelakelaitosten-arvopaperisijoituksista-kasvanut/>

<https://www.talouselama.fi/uutiset/nain-elakeyhtiot-sijoittavat-nyt-vastaus-tilanteeseen-jossa-kaikki-nayttaa-tuottavan-negatiivisesti/6bce8d9c-8212-4330-b2ff-976fc66e4d95>

<https://yle.fi/a/74-20045301>

⁶ <https://www.arvopaperi.fi/uutiset/helsingin-porssin-vaihtomaarat-ovat-vajonneet-pohjamutiin-elokuu-oli-porssin-hiljaisin-kuukausi-kymmeneen-vuoteen/ce60fc54-e14b-4e2f-a127-beacfe01197e>



Kuva 3: Ulkomaisten osakkeenomistajien lukumäärän kehitys 2020–2024 (uusi menettely otettiin käyttöön vuonna 2021). Lähde: Euroclear⁷ (arvo-osuusjärjestelmässä olevat yhtiöt; osakasluetteloon merkityt ulkomaiset omistajat).



Kuva 4: Helsingin pörssin päiväkohtaisen vaihdon kehittyminen 2020–2024 (uusi menettely otettiin käyttöön vuonna 2021). Lähde: Nasdaq

⁷ <https://www.euroclear.com/finland/fi/statistics/archieve.html>



Kuva 5: Helsingin pörssin päiväkohtaisen kauppamäärän kehittyminen 2020–2024 (uusi menettely otettiin käyttöön vuonna 2021). Lähde: Nasdaq

Verosopimuksen mukaiseen verokantaan verrattuna yli kaksinkertaisen lähdeveron pidättäminen Suomesta saaduista osingoista on herättänyt myös negatiivissävytteistä julkista keskustelua Suomen ulkopuolella (ks. [Liite B](#)). Esimerkiksi Dagens industri kirjoitti 10.8.2022 ”Svenska privatpersoner bör dock se upp då Finland vid årsskiftet höjde skatten på utdelningar till 35 procent.” Privata Affärer kirjoitti 13.3.2023: ”Det är en stor nackdel för svenska sparare eftersom Finland tar ut en betydligt högre källskatt än den som gäller i Sverige. I Sverige betalar du 15 procent i källskatt på utdelningen medan den finländska skattemyndigheten tar ut hela 35 procent vid utbetalningstillfället. Detta trots att det nordiska skatteavtalet säger att vi svenskar bara ska betala 15 procent i skatt på finska utdelningar. Här måste man själv ansöka om att få tillbaka mellanskillnaden mellan 35 och 15 procent.”

Huomattava kehityssuunta on sekin, että kun suomalaisten osakkeiden arvostukset ja likviditeetti laskevat, voivat suuret ulkomaalaiset tahot edullisemmin tehdä suorasijoituksia. Uuden menettelyn rasitukset nimittäin eivät kohdistu suorasijoituksiin, koska suorasijoittajilla on paremmat resurssit hakea lähdeveron palautusta ja suurempi intressi tähän, koska lopullinen lähdevero suorasijoittajille on usein 0 %. Samoin lähdevero-ongelmasta päästään, jos suomalainen yhtiö ostetaan julkisella ostotarjouksella kokonaan pois pörssistä ulkomaalaisen ostajan haltuun.

Samaan aikaan kun portfoliosijoitusten määrä on laskenut, suomalaisia yhtiöitä onkin siirtynyt jopa kokonaan ulkomaiseen omistukseen ja/tai ulkomaisille markkinapaikoille. Woltia ei lopulta listattu Suomessa, vaan siirrettiin osakkeiden vaihdolla USA:ssa listatun yhtiön omistukseen Woltin suomalaisten omistajien saadessa vaihdossa USA:ssa listatun yhtiön osakkeita. Amer Sports hankittiin ulos Helsingin pörssistä, ja kiinalainen ostaja listasi sen myöhemmin USA:aan merkittävällä voitolla. NYAB ja sitä ennen Cramosta irronnut Adapteo siirsivät itse listautumisensa (NYAB myös kotipaikkansa) Ruotsiin. Muita viimeaikaisia siirtymisiä kokonaan ulkomaiseen omistukseen ja samalla pois Nasdaq Helsingin listoilta ovat esimerkiksi Ahlstrom, Tikkurila, Nixu, Caverion, Nordic Lights, Uponor, Basware, Rovio ja Purmo – eikä listautumista takaisin Suomeen ole näköpiirissä. Yhteiskunnallisessa keskustelussa ns. tytäryhtiötalouteen siirtyminen on nähty uhkana (ks. esim. TEM:n julkaisu 2021:16⁸). Tytäryhtiötaloudella tarkoitetaan ilmiötä, jossa maan yritystoiminta on merkittävässä määrin ulkomaisten konsernien omistuksessa. Ilmiöllä kuvataan erityisesti omistamiseen liittyvän päätösvallan siirtymistä muualle ja tästä aiheutuvien välittömien ja välillisten vaikutusten merkitystä kyseisen maan yritystoiminnalle ja taloudelle. Ulkomaisten portfoliosijoitusten kannustaminen voidaan nähdä toivottavana siitäkkin syystä, että portfoliosijoitukset eivät vie yhtiöiden päätäntävaltaa muualle.

VERONPALAUTUKSELLE MAKSETTAVA KORKO ON KASVANUT

Sen lisäksi, että osingoista tehtävä liikapidätys voi merkittävästi vahingoittaa Suomen kilpailukykyä ja osakemarkkinoiden toimivuutta portfoliosijoittajien kaivotessa, valtion kannalta negatiivista tilanteesta on myös se, että – toisin kuin vielä muutama vuosi sitten – nykyisin liikaa peritty lähdevero kerryttää valtiolle korkokulua sikäli kuin näitä verosopimuskantoja korkeampia ylipidätyksiä sitten haetaan palautuksena takaisin. Samalla, kun osingosta on ryhdytty pidättämään liian suuri lähdevero, veronpalautukselle maksettava korko on viitekoron nousun myötä noussut viisinkertaiseksi 0,5 %:sta (2019) 2,5 %:iin (2025). Lähdeveronpalautusta voi hakea Verohallinnolta vasta osingonmaksua seuraavana vuonna, minkä jälkeen voi tiettävästi mennä jopa useita vuosia ennen kuin lähdeveronpalautus maksetaan.

KILPAILIJAMAAT

Suomen kilpailijamaista esimerkiksi USA, Ruotsi ja Hollanti tunnetaan maina, joissa lähdevero pidätetään oikeansuuruisena verosopimuksen mukaisesti jo osingonmaksun yhteydessä, eikä sijoittajan tarvitse hakea jälkikäteen veronpalautusta. Nämä maat näyttäytyvät onnistujina myös esimerkiksi pörssinindeksin kehityksessä (ks. yllä kuva 2).

Suomessa Kauppalehti (Kulut ja verot voivat yllättää – Muista nämä asiat sijoittaessasi ulkomaisiin osakkeisiin, 22.1.2025)⁹ ohjaa suomalaisia sijoittajia huomioimaan

⁸ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162962/TEM_2021_16.pdf

⁹ <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kulut-ja-verot-voivat-yllattaa-muista-nama-asiat-sijoittaessasi-ulkomaisiin-osakkeisiin/55e3cb9e-eef4-4bb4-a2d2-0d82eebe9703>

lähdeverotuksen ja sijoittamaan esimerkiksi USA:an ja Ruotsiin: ”Jos ostaa osinko-osakkeita ulkomailta, on hyvä tietää kyseisen maan verotuskäytäntö osinkojen lähdeverojen suhteen. Yhdysvaltojen ja Ruotsin kanssa lähdeverotus toimii hyvin, ja näistä maista tulevista osingoista sijoittaja maksaa 15 prosentin lähdeveron. Esimerkiksi Saksan, Norjan ja Tanskan kohdalla maat perivät ylisuuren lähdeveron, ja sijoittajan pitää hakea paikalliselta verottajalta liiallisten verojen palautusta.”

On selvää, että myös ulkomaiset sijoittajat huomioivat lähdeverotuksen osana sijoituspäätöksiään, ja tässä keskustelussa Suomi ei 35 %:n veronpidätyksellään näyttäydä houkuttelevana sijoituskohteena (ks. myös [Liite B](#)).

Suomen kannalta relevanteimpina kilpailijamaina on pidettävä USA:ta ja Ruotsia. Kuten edellä mainitut Woltin, Amer Sportsin, Adapteon ja NYAB:in esimerkit osoittavat, ovat USA ja Ruotsi nimenomaisesti olleet voittajina, kun Suomesta on siirtynyt ulos jo listautuneita yhtiöitä tai listautumiskandidaatteja. Taustakeskusteluissa myös Amsterdamin pörssi on alkanut saamaan mainintoja yhä useammin. Nämä kolme maata eli USA, Ruotsi ja Hollanti myöntävät verosopimuksen mukaisen verorasituksen jo osinkoa maksettaessa. Muista maista ei kohdistu vastaavaa kilpailua Suomen pääomamarkkinaa kohtaan eikä suomalaisten yhtiöiden listautumisia ole muualle siirtynyt.

RATKAISU

Jotta osinkojen maksaminen laajasti oikealla lähdeveropidätyksellä olisi mahdollista, on ensisijaisen tärkeää, että osingonmaksajan (säilyttäjäpankin) osingonsaajaa koskevan **selvitysvelvollisuuden sisältö on säädetty selvästi ja tyhjentävästi laissa**. Luonnollisesti tämän selvitysvelvollisuuden sisällön tulee olla myös sellainen, että se on mahdollista toteuttaa huomioiden osingonmaksumenettely¹⁰. Aiemmin näin oli (nykyinen LähdeVL 10 §, joka ei enää sovellu hallintarekisteröityihin osakkeisiin, ja sittemmin poistettu 10 b §, jossa säädettiin yksinkertaistetusta menettelystä), ja aiempaa menettelyä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 118/2005 vp, s. 5) oli nimenomaisesti korostettu tarvetta säätää selvitysvelvollisuuden sisällöstä lain tasolla.

Esimerkki: mikäli osingonmaksajalle asetetaan esimerkiksi velvollisuus varmistua siitä, että osingonsaaja on verosopimuksen tarkoittama osinkoetuuden tosiasiallinen edunsaaja, tulee laissa säätää selvästi, minkä osingonsaajan toimittaman selvityksen perusteella osingonmaksaja voi todeta tämän seikan niin, että tämä voi soveltaa verosopimusta ilman riskiä itseensä kohdistuvasta jälkiverotuksesta. Tämä on myös legaliteettiperiaatteen¹¹ mukainen toimintatapa.

¹⁰ Listattujen yhtiöiden osingonmaksu on massamenettelyä, ja se toteutetaan pitkälti automatisoidusti erittäin kiireellisessä aikataulussa.

¹¹ Perustuslain 81 §:n mukaan verosta on säädettävä lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista. Tämän on katsottu ulottuvan myös lähdeveron pidätysvelvollisuuteen eli lain on sisällettävä selvät säädökset siitä, milloin ja minkä suuruinen vero osingonmaksajan on perittävä.

Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista helpottaa verosopimusten mukaisen yleisimmän lähdeverokannan pidättämistä lähteellä **keventämällä selvitysvelvollisuutta vähintään 15 %:n lähdeveron soveltamisen osalta**. Tähän verokantaan tuskin käytännössä kohdistuu veronkiertoriskiä; jo ennen uutta menettelyä näihin tilanteisiin soveltui helpotettu menettely.

Lisäksi ulkomaisten portfoliosijoitusten kannustamiseksi olisi tarkoituksenmukaista selvittää, **voisiko kotimaisen lähdeverokannan laskemisella olla valtion lähdeverotuloja kasvattava vaikutus**. Suorasijoituksiin soveltuva lähdevero on lain tai verosopimuksen perusteella tyypillisesti 0 %¹², kun taas portfoliosijoituksiin soveltuva verokanta on Suomen solmimissa verosopimuksissa yleisimmin 15 %¹³. Näin ollen myös valtion verotulojen kannalta voisi olla perusteltua toteuttaa toimenpiteitä, jotka kasvattaisivat erityisesti portfoliosijoittajien määrää. (Vertailun vuoksi aiemmista kokemuksista on huomattu, että yhteisöveron laskemisen myötä yhteisöveron kertymä kasvoi; ks. esim. Kauppalehti 18.3.2024: Suomi laski yhteisöveroa, ja kertymä tuplaantui – KL selvitti seuraukset.¹⁴)

YHTEENVETO

Pääomamarkkinoiden toimivuuden ja Suomen kilpailukyvyn parantamiseksi Suomen lainsäädännön tulee tosiasiallisesti mahdollistaa oikeansuuruisen lähdeveron pidättäminen ulkomaisilta osakkeenomistajilta jo osinkoa maksettaessa. Uuden menettelyn myötä ulkomaiset sijoittajat joutuvat hakemaan liikapidätyksiä takaisin jälkikäteen, mikä voi heikentää erityisesti portfoliosijoittajien halua sijoittaa suomalaisiin yrityksiin. Ulkomaisten sijoittajien lukumäärä arvo-osuusjärjestelmässä olevissa yhtiöissä on laskenut (kuva 3) samalla kun Helsingin pörssi-indeksin kehitys on huonontunut kilpailijamaihin verrattuna (kuva 2) ja sen vaihtomäärät laskeneet (kuvat 4 ja 5). Lähdeveronpalautushakemusten käsittely ja yliapidätysten jälkikäteinen takaisinmaksu aiheuttaa lisäksi Suomen valtiolle ylimääräisiä henkilöstö- ja korkokuluja.

Toimenpidesuosituksemme ovat seuraavat:

- Suomalaisen pääomamarkkinan kilpailukyvyn kannalta osingonmaksajan selvitysvelvollisuuden tulee olla selvästi ja yksiselitteisesti määritetty laissa, kuten oli ennen uuden menettelyn käyttöönottoa.
- Yleisimmän verosopimusten mukaisen verokannan eli 15 %:n soveltamisen osalta tulisi palauttaa käyttöön kevennetty selvitysvelvollisuus.

¹² LähdeVL 3 §:n mukaisesti pääsääntöisesti EU- tai ETA-valtiossa asuvalle yhteisölle maksetusta listayhtiön osingosta ei pidätetä lähdeveroa silloin, kun omistusosuus on yli 10 %. Lisäksi useat verosopimukset rajaavat suorasijoitusosinkojen verotusta merkittävästi (esim. USA 5 % (edellyttää 10 % äänistä), Japani 10 % (edellyttää 25 %:n omistusosuutta).

¹³ <https://www.vero.fi/globalassets/taulukkolohkon-csv-taulukot/suomesta-ulkomaille-maksettavien-mm.-osinkojen-l%C3%A4hdeveroprosentit-2025.pdf>

¹⁴ <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/suomi-laski-yhteisoveroa-ja-kertyma-tuplaantui-kl-selvitti-seuraukset/85ebd4f0-8e76-4f81-847f-c31f741646c5>

- Erityisesti ulkomaisten portfoliosijoitusten kannustamiseksi olisi tarkoituksenmukaista selvittää, voisiko kotimaisen lähdeverokannan laskemisella myös olla valtion lähdeverotuloja kasvattava vaikutus.

LIITE A. Esimerkkitapaus lähdeveron palautusprosessista.

LIITE B. Koonti Suomen lähdeverotusta koskevasta ulkomaisesta keskustelusta.

Helsingissä, 31. tammikuuta 2025

Cargotec Oyj

Sampo Oyj

Wärtsilä Oyj Abp

Fiskars Oyj Abp

Fortum Oyj

Kemira Oyj

Metso Oyj

Nokia Oyj

Stora Enso Oyj

Valmet Oyj

LAATI

Jenni Parviainen, asianajaja

Heikki Vesikansa, asianajaja

Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy